

Kihelkonna valla 2012. aasta majandusaasta aruanne

Aruandekohuslase nimetus
Asutuse registrikood
Aadress

Telefon
Fax
E-post
Interneti kodulehekülg
Majandusaasta algus
Majandusaasta lõpp
Audiitor

Kihelkonna Vallavalitsus
75022060
Pargi 2 93401 Kihelkonna
Saare maakond
45 46 636, 45 46 994
45 46 992
laine@kihelkonna.neti.ee
<http://www.kihelkonna.ee/>
01.01.2012
31.12.2012
KMRA Audiitorbüroo OÜ

SISUKORD

TEGEVUSARUANNE	3
RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE.....	14
1 Bilanss.....	14
2 Tulemiaruanne.....	14
3 Rahavoogude aruanne.....	15
4 Netovara muutuste aruanne.....	15
5 Eelarve täitmise aruanne.....	16
6 Raamatupidamise aastaaruande lisad.....	18
Lisa 1 Aastaaruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtted.....	18
Lisa 2 Raha ja selle ekvivalendid	21
Lisa 3 Maksud, lõivud	21
Lisa 4 Muud nõuded ja ettemaksed.....	22
Lisa 5 Finantsinvesteeringud	22
Lisa 6 Materiaalne põhivara	23
Lisa 7 Muud kohustused ja saadud ettemaksed.....	24
Lisa 8 Laenukohustused.....	24
Lisa 9 Saadud toetused.....	25
Lisa 10 Tulud kaupade ja teenuste müügist.....	26
Lisa 11 Muud tegevustulud.....	26
Lisa 12 Antud toetused	27
Lisa 13 Tööjõukulu.....	27
Lisa 14 Muud tegevuskulud.....	28
Lisa 15 Tehingud seotud osapooltega	28
Lisa 16 Selgitused eelarve täitmise aruande kohta.....	29
MAJANDUSAASTA ARUANDE ALLKIRI	32
VANDEAUDIITORI ARUANNE.....	33

TEGEVUSARUANNE**Üldiseloostus**

Saaremaa looderannikul asub 246 km² suurune ja 41 küлага Kihelkonna vald, mille keskuseks on Kihelkonna alevik. Valla koosseisu kuulub ka Eesti kõige läänepoolsem asustatud (23 elanikku) saar – Vilsandi, pindalaga 9,34 km².

Seisuga 31.12.2012 elab vallas 790 inimest. Rahvaarv on vähenenud aastaga 21 (2011 a -13 ja 2010 a -13) inimese võrra. 2012 aastal registreeriti vallas 4 sündi ja 16 surma. Mujalt saabus meile 17 ja ära läks 26 inimest. Võrreldes kahe eelmise aastaga on suurenenud väljaränne. Samas elab valla territooriumil, eriti suveperioodil palju kinnistute omanikke ja "suvesaarlasi", kes ei kajastu rahvastikuregistris.

Kihelkonna valla elanike arv

	01.01.2010	01.01.2011	01.01.2012	01.01.2013
Elanike arv kokku	837	824	811	790
* lapsed (0-18)	115	102	90	85
* tööealised (19-64)	528	530	533	522
* vanurid (65-....)	194	192	188	183

Rahvastiku struktuur

	1.01.2010	1.01.2011	1.01.2012	1.01.2013
laste osakaal	14%	13%	11%	11%
tööealiste osakaal	63%	64%	66%	66%
vanurite osakaal	23%	23%	23%	23%

Suurimad tööandjad isikutele, kes on Kihelkonna valla maksumaksjad, olid 2012 aastal järgmised ettevõtjad ja asutused: Kihelkonna Vallavalitsus (koos allasutustega), AS Hoolekandeteenused, Kangru LP OÜ, Päästeamet ja Merinvest OÜ

Valla struktuur ja töötajad

Kihelkonna Vallavalitsuse haldusalasse kuulub aruandeperioodi lõpu seisuga lasteaed-kool, rahvamaja, raamatukogu, hooldekodu. Lapsi on lasteaias 12 ja koolis 38.

Lisaks hariduse, sotsiaalhoolekande ja kultuuritegevuse korraldamisele kuulub kohaliku omavalitsuse tegevusvaldkonda maakorraldus ja arendustegevus, vallateede korrashoidmine, keskkonnakaitse, prügiveo korraldamine, veemajandus, tänavavalgustus, kalmistu hooldamine.

Eakatele ja puudega inimestele osutatakse koduhooldus- ja sotsiaaltransporditeenust.

Kihelkonna vallavalitsuse koosseis:

Allüksuse nimetus	Töötajate keskmine arv majandusaastal (taandatuna täistööajale)	Töötasude kogusumma majandusaastal (eurodes)	Ajutiste töölepingute alusel arvestatud töötasud (eurodes)
1. Kihelkonna Kool	25,77	144 477	971
2. Vallavalitsus	8,75	86 877	386

3. Kihelkonna Valla Hooldekodu	11	63 626	2 720
4. Rahvamaja	2	10 514	5 002
5. Volikogu	0	6 105	0
6. Raamatukogu	1	5 550	0
7. Veetransport	0,67	5 144	0
8. Kalmistu	1	3 478	1 028
9. Jäätmekäitlus	0,75	2 827	0
10. Turism	0	-	926
11. Eluasemeteenused sots.riskirühmadele	0	-	474
12. Laululavad	0	-	191
13. Maanteetransport	0	0	53
KOKKU KIHELKONNA VALLAVALITSUS	50,94	328 598	11 751

Lisasse 13 **Tööjõukulud** on paigutatud võrdlus aruandeaasta ja võrreldava aasta töötajate keskmise arvu ja töötasude kogusumma kohta.

Ülevaade arengukava täitmisest ja valla peamistest arengusuundadest.

Kohalik omavalitsus on põhiseaduses sätestatud korras moodustatud võimuorgan, kellele on õigus ja kohustus seaduse alusel iseseisvalt korraldada ja juhtida kohalikku elu, sealjuures arvestades valla elanike õigustatud vajaduste ja huvidega ning arvestades valla arengukavaga. Valla arengukava on valla arengu alusdokument. Valla arengukavale ja finantsstrateegiale pööratakse üha suuremat tähelepanu.

Kihelkonna valla arengukava aastateks 2007-2013 (2017) on vastu võetud Kihelkonna Vallavolikogu 29. november 2007.a. määrusega nr 15. Muudetud on seda 2008, 2010, 2011 ja 2012 aastal. 2012. aastal lisati arengukavale uus osa „Eelarvestrateegia 2013-2016“, mis on vajalik arengukava tegevuskavas sätestatud eemärkide ja kavandavate tegevuste finantseerimise planeerimiseks.

Suuremad investeeringud vajavad arengukava vähemalt neli aastat ette kavandatust.

Kihelkonna valla volikogu on reeglina arengukava uuendanud iga-aastaselt.

Arengukavas on Kihelkonna valla missiooniks tagada kõigile vallaelanikele tasakaalustatud, toimiv ning jätkusuutlikult arenev elukeskkond, kus on:

- * tagatud elanike põhiseaduslike õiguste ja kohustuste täitmine;
- * laialdased võimalused eneseteostuseks ja puhkuseks;
- * puhas looduskeskkond;
- * arenenud infrastruktuur, mis võimaldab suhelda nii naabrite kui ka maailmaga;
- * turvaline olustik, kus keegi ei ole ahistatud või tõrjutud ei ühiskonna ega teiste inimeste poolt ning kus tänasel põlvkonnal on võimalus saavutada oma eesmärgid kahjustamata tulevaste põlvkondade võimalusi saavutada omi.

Kihelkonna valla visioon aastal 2013 on:

- * tugev Lääne-Saaremaa keskus;
- * turvaline, heakorrastatud ja arenenud infrastruktuuriga paik, kus elavad sotsiaalselt aktiivsed, oma vallaga emotsionaalselt seotud inimesed;
- * tuntud ja väärtustatud turismi- ja puhkepiirkond, mille hea maine põhineb siinsel puhtal looduskeskkonnal, säilitatud pärandmaastikel, rikkal kultuuripärandil ning merelist ja keskkonnasäästlikku elulaadi toetavatel rahvuslikel traditsioonidel.

Arengukavas on toodud valdkondlikud eesmärgid, mida saab ellu viia koostöös Kihelkonna vallavalitsuse, valla hallatavate asutuste, kolmanda sektori organisatsioonide ja ettevõtjatega. Arengukava tegevuskava vaadatakse igal aastal üle ja vastavalt vajadusele ning võimalustele täiendatakse.

Kihelkonna valla strateegilised eesmärgid on:

- Säilitada on Kihelkonna valla asustus (sh püasustus Vilsandi saarel) ning suurendada valla elanike arvu (kinnisvaraomanikud ja suveelanikud).
- Luua soodne elu- ja ettevõtluskeskkond (sh välja on arendatud elamuehituseks ja ettevõtluse toimimiseks ning arenguks vajalikud infrastruktuurid, valla elanikele tagatud kvaliteetsed ja mitmekesised avalikud teenused, kindlustatud elanike sotsiaalne turvalisus).
- Suurendada Kihelkonna valla kui kultuuri- ja hariduskeskuse rolli Lääne-Saaremaal – kaasaegsed kultuurirajatised, aktiivne kultuuri- ja seltsielu, konkurentsivõimelised haridusasutused.
- Mitmekesistada külastus-, puhkamis- ja vaba aja veetmise võimalusi vallas ning edasi arendada kaasaegne turismi tugiinfrastruktuur. Tagamõisa poolsaare idarannik on välja arendatud aktiivse puhkuse piirkonnana ja läänepoolisel rannikul arendatud loodusturismi.
- Tasakaalustada majandustegevust ning loodus- ja keskkonnkaitset. Arenev (väike)ettevõtlus on loodustsäästev ning tugineb piirkonna eripärale ja ressursidele.
- Arendada edasi keskkonna- ja energiasäästlikku eluviisi. Säilitada puhas looduskeskkond, pärandmaastikud, põlistalud ning olemasolevad põllumajandusstruktuurid.
- Toetada merelise elulaadi säilitamist ja arendamist.

Ülevaade arengukava plaanidest aastatel 2013-2017 annab järgnev tabel.

Põhivara soetus, renoveerimine ja ehitus (tuhandetes eurodes)

Objekt/projekt							
	KOKKU	2012	2013	2014	2015	2016	2017
4.1 Külaelu ja kodanikualgatuslik tegevus							
Tunnustatud kogukonnaköögi rajamine Loode-Saaremaa Jahimeeste Seltsimajja	32,2	0	0	16,0	16,0	0	0
4.2 Haridus							
Kihelkonna Koolihoone rekonstrueerimine (energiatõhusus)	130,0	0	0	0	0	32,5	32,5
Kihelkonna spordihoone rekonstrueerimine	200,0	0	6,6	6,6	0	0	0
Tulekahju signalisatsioonisüsteemi paigaldamine koolimajja	0	täidetud	0	0	0	0	0
Tulekahju signalisatsioonisüsteemi paigaldamine lasteaeda	0	täidetud	0	0	0	0	0
Kooli korvpalliväljaku rekonstrueerimine	0	täidetud	0	0	0	0	0
Elektriklaveri soetamine	0	täidetud	0	0	0	0	0
Kooli arvutipargi uuendamine	5,1	0	0	0	2,6	0	0
Füüsilise õpikeskkonna kaasajastamine	4,5	0	0	2,0	0	2,5	0
Lasteaiale vajalike ruumide ehitus koolihoonesse	0	täidetud	0	0	0	0	0
Bändikool Saaremaal	0	täidetud	0	0	0	0	0
4.3 Noorsootöö, kultuur, sport ja vabaaeg							
Kihelkonna rahvamaja rekonstrueerimine	0	täidetud	0	0	0	0	0
Rahvariiete soetamine rahvamajale	15,0	0	0	7,0	8,0	0	0
Kihelkonna laululava kompleksi korrastamine/renoveerimine	16,0	3,0	13,0	0	0	0	0
Raamatukogu elektroonilisele laenutusele üleminek	0	täidetud	0	0	0	0	0

Papissaare sadamasse sadama ajalugu kajastava infostendi rajamine	1,6	0	0	1,6	0	0	0
Papissaare sadamasse muuseumi rajamine	128,0	0	0	0	6,4	6,4	6,4
Rullisuraja ehitamine (terviserada)	11,0	11,0	0	0	0	0	0
4.4 Sotsiaalhoolekanne ja tervishoid							
Kihelkonna hooldekodu kaasajastamine ja laiendamine	1280,0	0	0	0	64,0	64,0	64,0
Vallale vajaliku (valla asutuste) tööjõu kindlustamiseks munitsipaalfondi rajamine - korterite soetamine ja renoveerimine	13,0	0	13,0	0	0	0	0
4.5 Ettevõtlus, turism ja puhkemajandus							
Ühise kaardi koostamine valla vaatamisväärsuste ja turismiettevõtjate kohta (majutus, toitlustus, erinevad tegevusvõimalused jm) tõlgituna peamiste sihtturgude keeltesse	0	täidetud	0	0	0	0	0
Jaagarahu puhkeala väljaehitamine	51,0	0,2	0	0	5,1	5,1	0
Abaja kergliiklustee rajamine supluskohta	1,6	0	0,2	0	0	0	0
Puhkeala müüri arendamine koostöös MTÜ Pidula Rand	15,0	1,2	0	1,3	1,3	0	0
Külaväljakute ehitamine Kõruse, Abula, Kallaste, Kõõru, Undva ja Veere külasse	17,5	3,5	0	0,4	0,4	0,4	0,4
Undva küla puhkealade (end. sõjaväeosa) arendamine	müük/arendus	0	0	0	0	0	0
Avaliku söögikoha rajamine Kihelkonna alevikku	3,0	1,7	0	1,3	0	0	0
Loona külas hülgeküttide asulapaiga teemapargi rajamine	4,0	0	0	2,0	2,0	0	0
Vana rannamaantee arendamine turismiteeks Kihelkonna - Kiirassaare - Elda tee	20,0	0	0	0	7,0	7,0	6,0
Tagamõisa poolsaare nn. Undva ringi turismitee teekatte parandus	2,5	0	0,5	2,0	0	0	0
4.7 Metsamajandus, jahindus							
Jahimeeste Seltsimaja ehitus	380,0	0	0	11,4	11,4	11,4	0
4.8 Tehnilised infrastruktuurid							
Kalmistu parkla ehitus	0	täidetud	0	0	0	0	0
4.8 Teed ja tänavad							
Tänavavalgustuse ehitamine Ravi tänavale	0	täidetud	0	0	0	0	0
Tänavavalgustuse ehitamine Valla tänavale	15,0	15,0	0	0	0	0	0
Tänavavalgustuse ehitamine Abaja tänavale	18,0	18,0	0	0	0	0	0
Tänavavalgustuse ehitamine Kadaka tänavale	4,8	0	0	0	4,8	0	0
Tänavavalgustuse ehitamine Staadioni tänavale	7,2	0	0	0	7,2	0	0
Tänavavalgustuse ehitamine Minnuse tänavale	13,2	0	0	0	13,2	0	0
Tänavavalgustuse ehitamine Sarapiku tänavale	7,2	0	0	0	7,2	0	0
Tänavavalgustuse ehitamine Pähkli tänavale	9,6	0	0	0	9,6	0	0
Tänavavalgustuse ehitamine Virita külla	28,6	0	0	0	0	28,6	0
Kihelkonna alevikus suurte kortermajade vahelise ja kooli õues olevate teede remontimine ja asfalteerimine	0	täidetud	0	0	0	0	0
Kruuskattega teede rekonstrueerimine: eelistatud kauplusauto- ja postiautoring	75,0	0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0
Intensiivsema liiklusega teelõikude ja tänavate tolmuvabakatte ehitamine (Virita, Tammese küla)	0	täidetud	0	0	0	0	0

Intensiivsema liiklusega teelõikude ja tänavate tolmuvabakatte ehitamine (Veere küla 139m)	1,3	0	1,3	0	0	0	0
Intensiivsema liiklusega teelõikude ja tänavate tolmuvabakatte ehitamine (Kehila küla 600m)	3,0	0	3,0	0	0	0	0
Intensiivsema liiklusega teelõikude ja tänavate tolmuvabakatte ehitamine (Viki küla 350m)	3,2	0	0	0	0	3,2	0
Intensiivsema liiklusega teelõikude ja tänavate tolmuvabakatte ehitamine (Loona küla 402m)	3,8	0	0	3,8	0	0	0
Intensiivsema liiklusega teelõikude ja tänavate tolmuvabakatte ehitamine (Minnuse tänav 515m)	4,9	0	0	4,9	0	0	0
Intensiivsema liiklusega teelõikude ja tänavate tolmuvabakatte ehitamine (Sarapiku tänav 275m)	2,6	0	0	2,6	0	0	0
Intensiivsema liiklusega teelõikude ja tänavate tolmuvabakatte ehitamine (Pähkli tänav 342m)	3,3	0	0	3,3	0	0	0
Intensiivsema liiklusega teelõikude ja tänavate tolmuvabakatte ehitamine (Kadaka tänav 400m)	3,8	0	0	3,8	0	0	0
Kihelkonna aleviku bussiootepaviljoni korrastamine ja valgustamine	0	täidetud	0	0	0	0	0
Külaelamute ehitus (Virita, Kõõru, Tagamõisa, Pidula, Kuumi, Üru, Kõruse, Tammese, Kurevere)	0	täidetud	0	0	0	0	0
Papissaare munakivitee rekonstrueerimine	640,0	0	0	0	0	300,0	340,0
Kellatorni parkla rajamine	38,0	0	19,0	0	0	0	0
Papissaare munakivitee rekonstrueerimine (sõidutee osa laiendamine)	28,7	0	0	2,0	0,9	0	0
4.8 Sadamad ja lautrikohad							
Papissaare Kalasadama (II kai) detailplaneeringu koostamine/rekonstrueerimine	300,0	0	0	0	21,8	21,8	0
Papissaare-Vikati sadamate rekonstrueerimine	1 300,0	0	0	433,3	433,3	433,3	433,3
Veere Vanasadama välja-arendamine. Kala esmatöötuse arendamine	511,0	0	0	68,0	68,0	68,0	0
Konteinerkütusetankla paigaldamine Papissaare sadamasse	1,7	0	1 700	0	0	0	0
4.8 Soojamajandus ja energia							
Vallamaja ümberkolimine (rahvamajja? Koolimajja?)	9,6	0	0	4,8	4,8	0	0
Kihelkonna kooli kütmisel taastuv- ressursi kasutuselevõtt (katlamaja koolimajja)	160,0	0	0	0	0	0	32,0
4.8 Veevarustus ja kanalisatsioon							
Viki küla veevarustusprojekti elluviimine	0	täidetud	0	0	0	0	0
Hajaasustuse veeprogramm (kaevude puurimine)	0	täidetud	0	0	0	0	0
Kihelkonna aleviku majapidamiste ühendamine ühtsesse kanalisatsioonivõrku	0	täidetud	0	0	0	0	0
Veere küla veevarustusprojekti elluviimine	256,0	0	0	0	51,2	51,2	0
4.8 Jäätmekäitlus							
Konteinerite soetamine jäätmete liigiti kogumiseks ning äraveo optimeerimiseks: Kihelkonnale, Vikile, Veerele, Pidulasse	0	täidetud	0	0	0	0	0
Jäätmete konteinervedu Vilsandilt	0	täidetud	0	0	0	0	0
4.8 Internet ja andmeside							

Vallamaja arvutipargi uuendamine	4,0	0	0	2,0	0	2,0	0
4.9 Avalik kord, turvalisus ja päästekorraldus							
Tuletõrje veevõtukohtade tähistamine	0	täidetud	0	0	0	0	0
Valla infosüsteemide turvameetmete tõstmise	2,0	0	1,0	0	1,0	0	0
4.10 Vilsandi							
Osalemine projektis Vilsandi Liinilaev	0	täidetud	0	0	0	0	0
Projekti Vilsandi Viil (kelk+haage) realiseerimine	21,6	0	3,5	0	0	0	0
Külaväljaku väljajhitamine	1,8	0	0	0,2	0	0	0

Paraku kõik arengukavas toodud ei realiseeru ettenähtud aja jooksul. Paljuski on arengukavas ettenähtud investeeringud planeeritud toetusprojektide kaudu, kui aga projektitaotlust ei rahastata lükkub investering edasi. Nii juhtus projektiga „Jaagarahu puhkeala detailplaneering“, mis realiseerus 2012. aasta lõpuga ja „Kihelkonna kellatorni ühendustee ja parkimisala väljajhitamine“, millele saime toetusraha (PRIA) 2013. aasta algul. Olen seisukohal, et suurvalla teke ei lahenda meie tänaseid elukeskkonna probleeme. Stabiilne korrastatud keskkond annab lootust, et meile tullakse ja jäädakse. Loodetavasti on meil võimalik vähemalt aastani 2017 iseseisvalt korraldada ja juhtida kohalikku elu, seejuures arvestades valla elanike õigustatud vajaduste ja huvidega ning arvestades valla arengukavaga.

Kohviku avamine endises lasteaia ruumides näitab selgelt ka seda, et me oleme valmis kasutusse andma valla vara ettevõtluse arendamiseks.

Meie vallas on küllaga katusealust pinda ja ka kinnistuid, millel ettevõtlust arendada. Oleme lahkelt nõus ettevõtjaid selles osas aitama.

2012 aastal oli jätkuvalt peatähelepanu meie **teede** olukorra parandamisel, ehtasime (esimesed) tolmuwabad katted Virit ja Tammese külateedele, remontisime tänavaid ja paigaldasime 4 teetruupi. Lumetõrjele kulus 18,9 tuhat eurot. Vastavalt kinnitatud teehoiukavale tehti valla teedel hooldus (tolmutõrje, hõõveldamine, võsatõrje tööd) ja remonttöid, puhastati teeääred võsast. Aastaid kestnud teeremondi alarahastus ja koormuste suurenemine on viinud selleni, et „kulunud“ teede hulk pigem suureneb kui väheneb. 2013. aastaks kavandame ulatuslikku teeremondi töid kogu vallas, vajadusel kaasates eelarveväliseid vahendeid. Kogu infrastruktuuri parendustööd on eelduseks ka ettevõtluse arengule, millest tunneme suurt puudust.

Transpordikorralduse osas parandasime oluliselt Vilsandi liini korraldust läbi uue laeva liiniletuleku ja ujukaid paigalduse, eelarveline tugi läbi Väikesaarte Programmi oli 81,7% kogumaksumusest.

Kihelkonna aleviku **tänavavalgustus** on ajakohane ja igal sügisel vaadatakse üle ja vahetatakse katkised lambid ning sätitakse süsteem automaatselt töötama. Öösel on tänavavalgustus säästurežiimil. 2012 aasta ehitati tänavavalgustust Ravi, Abaja ja Valla tänava äärde.

Kohviku avamine endises lasteaia ruumides näitab selgelt ka seda, et me oleme valmis kasutusse andma valla vara ettevõtluse arendamiseks.

Meie vallas on küllaga katusealust pinda ja ka kinnistuid, millel ettevõtlust arendada. Oleme lahkelt nõus ettevõtjaid selles osas aitama.

Vallal on kasutada kooli **spordisaal**, rahvamajas asuv **jõusaal** ja **palliväljakud**. Võetakse osa iga aasta toimuvatest Viidumäe mängudest ja teistest valla ja maakondlikest spordiüritustest. Kihelkonna vald osaleb jätkuvalt maakondlikus liikumisharrastusprojektis “Päev Tervisele“.

2012 aastal toimus meil nende päevade raames jalgsi- ja jalgrattamatk ning kepikõnd. Kokku oli osalejaid 13. Osalejatele pakuti turgutuseks vahtramahla, porgandit ja õuna.

Kultuuriministeeriumilt saadi toetust 10 998 eurot koolimaja juurde rularaja ehitamiseks.

Raamatukogu kogub, säilitab ja teeb lugejatele kättesaadavaks kohalikud trükised, teavikud ning andmebaasid. Uute raamatute ostmiseks sai raamatukogu vallalt 1 600 eurot ja tasuta saadi raamatuid 1 279 euro eest.

Rahvamajas tegutsevad aktiivselt taidlus- ja käsitööringid. Aktiivses kasutuses on jõusaal ja saun. Ürituste läbiviimiseks oleme toetust saanud Kultuurkapitalilt ja Eesti Kooriühingult. Annetusena saadi 1123 eurot saali akustika parandamiseks.

Rahvamajas jätkas tööd suvehooajal taas i-punkt.

Kihelkonna **laululava** on arhitektuuri lahenduselt muljetavaldav, aga ehituse kvaliteet on tinginud selle, et laululava vajab ulatuslikku rekonstrueerimist. Sellekohane projekt valmis 2012. aastal ja töid on plaanis teha 2013 aastal.

Kihelkonna Kooli õpilaste nimekirjas oli 2012/2013 õppeaastal 38 last. Liitklassidena töötasid 2012 1. ja 3., 2. ja 4., 5. ja 6. ning 7. ja 8. klass. Samas olid ainetunnid õppe kvaliteedi tagamiseks jaotatud nii, et teises ja kolmandas kooliastmes ühe aine piires kõik nädalatunnid klassil liitunnid ei oleks.

Lasteaias oli nimekirjas 12 last, kes kõik käivad ühes liitühmas.

Õppekvaliteedi näitajaks on kindlasti ka õpilaste tulemused maakondlikel aineolümpiaadidel. Parimate õppurite tunnustamiseks on loodud ka kaks rahalist preemiat: olümpiaadipremia ja matemaatikapremia.

Advendikohvikust saadud tulu läheb Ida-Virumaa ekskursiooni kulude katteks .

Vallal on oma **hooldekodu** 20 inimesele. Kohamaks hooldekodus on 505 eurot kuus.

Hooldekodu hoone on osaliselt väga halvas seisus, tulenevalt sellest ja arendustegevusest on hooldekodu renoveerimise projekt vallale kõige olulisem. Vallavalitsus on otsinud võimalusi rahastamiseks, kuid siiani tulutult.

2012 aastal teostati elektripaigaldise remonttööd, tehti remonti tubades (põrandad).

Toetame lapsi nii kooliteed alustades kui ka lõpetades. Toetust on saanud lastelaagrid, osaliselt oleme hüvitanud laste koolis ja huviringides käimised, jätkame eakate juubelitoetuse maksmist.

2012 aastal rahuldatud toimetulekutoetuse taotlejate arv oli 12. Hooldajatoetust sai 12 ja hooldustoetust 33 inimest.

Peamised finantsnäitajad

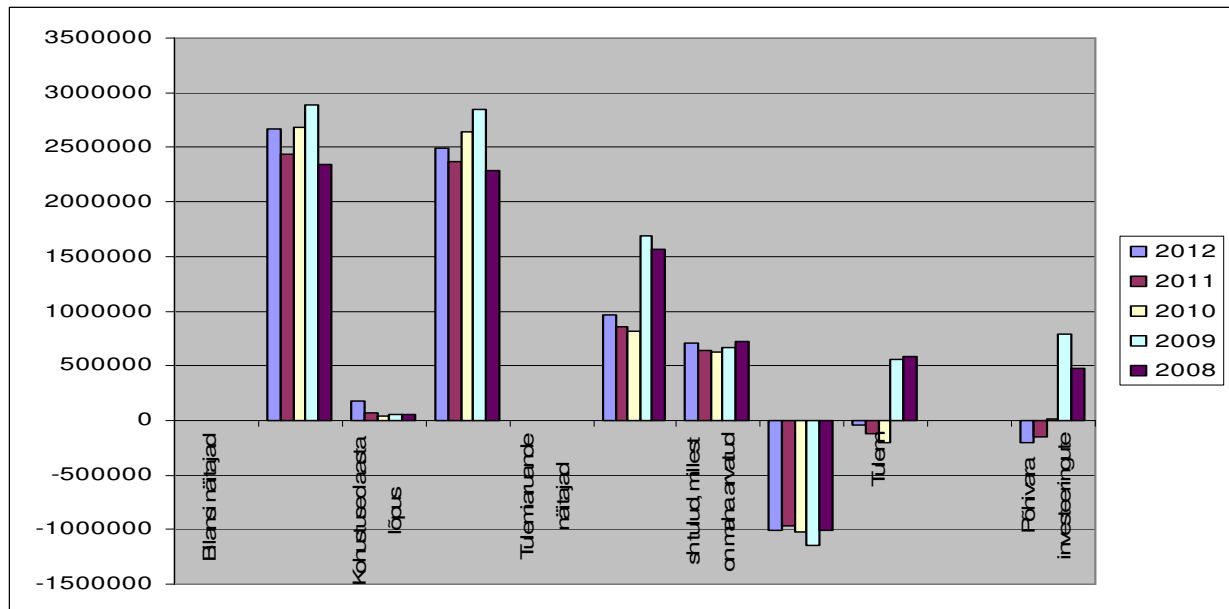
	2012	2011	2010	2009	2008
Bilansi näitajad					
Varad aasta lõpus	2 665 383	2 442 040	2 686 656	2 892 771	2 340 746
Kohustused aasta lõpus	170 573	71 505	43 491	49 436	52 240
Netovara aasta lõpus	2 494 810	2 370 535	2 643 165	2 843 335	2 288 506
Tulemiarunde näitajad					
Tegevustulud	966 351	852 269	821 855	1 691 547	1 562 301
<i>sh tulud, millest on maha arvatud sihtfinantseerimine</i>	701 625	644 668	628 938	659 709	722 504
Tegevuskulud	-1 003 960	-974 517	-1 027 234	-1 149 056	-1 010 486
Tulem	-37 506	-122 651	-203 504	553 111	585 919
Muud näitajad					
Põhivara investeringute maht	-212 102	-144 747	17 415	784 659	475 692

Likviidsus	7,6	5,9	12,1	12,7	14,8
Lühiajaline maksevõime *	7,6	5,9	12,1	12,7	14,8
Kohustuste osakaal varadest	0,0	0,0	0	0	2,2
Laenukohustuste osakaal varadest	0,0	0,0	0	0	0
Piirmäärade täitmine					
Põhitegevuse tulem **	18 524	0,0	0	0	0
Netovõlakoorumus ***	-164 773	0,0	0	0	0,4

* Lühiajaline maksevõime – käibevara/lühiajalised kohustused

** Põhitegevuse tulem- põhitegevuse tulude ja kulude vahe, täpsem arvestusmetoodika on kehtestatud vastavalt KOFS § 32 lõikele 4 rahandusministeeriumi määrusega; piirmäär on vastavalt KOFS § 33 null (st ei tohi olla negatiivne)

*** Netovõlakoorumus – KOFS §34 alusel arvestatud kohustuste ning KOFS § 36 alusel arvestatud likviidsete varade vahe, täpsem arvestusmetoodika on kehtestatud vastavalt KOFS § 32 lõikele 4 rahandusministeeriumi määrusega; piirmäär 2012. aastal on 60% põhitegevuse tuludest.

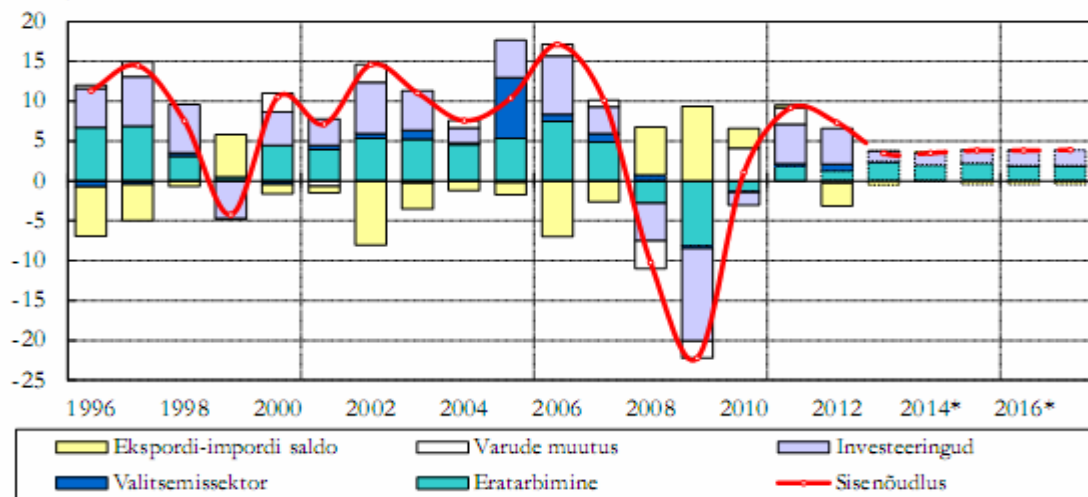
Ülevaade majanduskeskkonnast

Positiivsena võib esile tuua, et EL27 majanduskonjunkturi kajastav majandusosalusindeks pöördus 2012.aasta sügisel pärast pikka langust tõusule ning see tõus on jätkunud kevadeni. Kuigi majandusolukord halvenes eurotsoonis, oli **inflatsioon** energia ja toormehindade kallinemise ning euro nõrgenemise tõttu möödunud aastal üle Euroopa Keskpanga soovitud taseme.

Sisemajanduse koguprodukt (SKP) kasvas 2012. aasta esimese kolme kvartali jooksul aasta võrdluses keskmiselt 3 %. IV kvartalis kasv kiirenes 3,7 %ni. Tõusule aitasid kaasa aktsiisimäärade tõstmisest tingitud ajutine laovarude suurendamine. Majanduskasvu toetab 2013. aastal siiski eelkõige tugev sisenõudlus, mis põhjustab impordi kiirema kasvu ekspordiga võrreldes.

Panused sisemajanduse koguprodukti kasvu

(protsenti)

Allikas: Eesti Statistikaamet, Rabandusministeerium.

Sisenõudluse kasv osutus 2012. aastal oodatust tugevamaks aasta teises pooles. Samuti aitas sisenõudlusele märkimisväärselt kaasa valitusssektori tarbimise arvestusse läinud suuremahulised kaitsetstarbelise erivarustuse ostud neljandas kvartalis.

Ehitusturu üldolukord oli 2012. aastal aastatagusest parem ning ehitustööde maht suurenes ligi viiendiku võrra. Kasvu vedasid hoonete ja eelkõige kortermajade renoveerimistööd, mis toimuvad CO₂ heitmekvoodi müügist saadava raha toel. Kasvu toetas ka avaliku sektori, sealhulgas ELi poolt rahastatud teede ja teiste infrastruktuuriprojektide realiseerimine. Ehitusturu tõusutrend peaks 2013. aastal aeglustuma 5%ni, mille peapõhjuseks on avaliku sektori poolt rahastatud ehitustööde vähenemine.

Globaalse majandusolukorra nõrgenemine ning Euroopa võlakriisi jätkumine põhjustas kaupade ja teenuste **ekspordi** kasvutempo pidurdumise 2012. aastal. Tänu Eesti kaubanduspartnerite suhtelisele kiirele arengule oli meie ekspordi kasv aasta esimesel poolel korralik, kuid teisel poolel aeglustumine jätkus. Tarbimise taastumine algas püsikaupade* grupist, mis näitas kasvu juba 2010. aasta kevadel ning mis panustas jõuliselt kuni 2012. aasta keskpaigani. Valdavalt tulenes see kriisiaastatel edasi lükatud püsikaupade ja eelkõige sõiduautode ostudest, mille tase jõudis 2012. aasta lõpuks kriisieelsele trendile. Nii kaupade kui teenuste tarbimine oli 2012. aasta seisuga umbes 13% madalam kui tarbimisbuumi kõrghetkel. Kõige tagasihoidlikumalt on kriisijärgselt taastunud poolpüsikaupade** tarbimine ning kõige enam püsikaupade ostud.

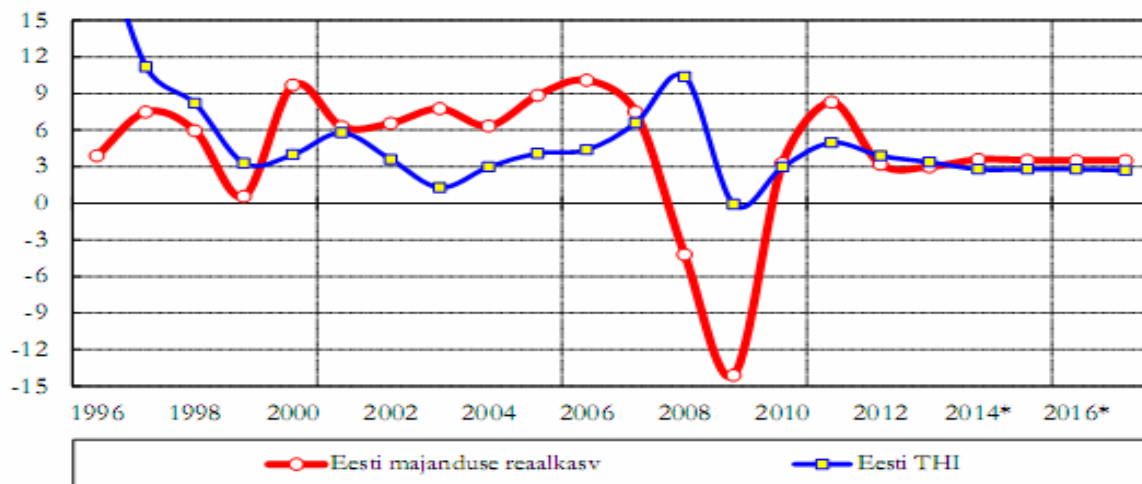
* püsikaup-lisaks transpordivahenditele kuulub püsikaupade hulka ka mööbel ning kodumasinad ja -tehnikad.

** poolpüsikaupadest moodustavad kaks kolmandikku rõivad ja jalatsid ning lisaks kuuluvad sinna gruppi veel raamatud, mänguasjad ja vaba aja vahendid.

Tarbijahindade (THI) tõus pidurdus 2012. aastal 3,9 %ni. Hindu mõjutasid kõrgete toorainehindade ning nõrgenenud euro tõttu enam välistegurid. Kuigi elektri kallinemise mõju inflatsioonile oli märkimisväärne 0,9 %, tasakaalustasid selle mõju hooajalised allahindlused ning osade teenuste odavnemine.

Eesti majanduskasv ning tarbijahinnaindeksi muutus

(protsenti)

Allikas: Statistikaamet, Eurostat.

2012. aastal aeglustus koguhõive kasv 2,5%ni (2011.a 6,7%) ning hõivatuid lisandus aastaga 15 tuhande inimese võrra. Kiireim **hõive** kasv toimus haldus- ja abitegevuste valdkonnas ning info- ja side tegevusaladel, samas kui hõivatuid lisandus enim hariduses, haldus- ja abitegevustes, veonduses ja põllumajanduses.

Eestis tegutsevates ettevõtetes jäi hõive kasv aastas 2,2% juurde ning töötatud tunnid kasvasid vaid 0,4%, seega töötunnid töötaja kohta vähenesid. Üks valdkond, kus hõive arengud Eestis ja välismaal olid vastandsuunalised, oli ehitus.

Töötuse määr jätkas eelmisel aastal langust ning jõudis aasta lõpuks 9,3%ni.

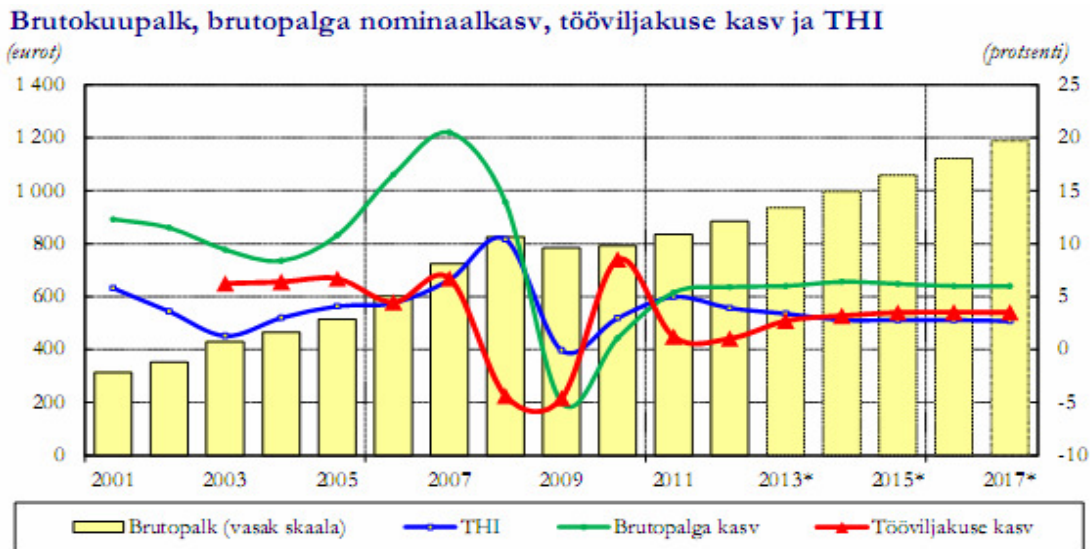
Tööturu prognoos 2012–2017 (15–74-aastased)

(protsenti)

	2012	2013*	2014*	2015*	2016*	2017*
1. Tööhõive (tuh inimest)	624,4	626,3	628,8	628,8	628,8	628,8
1a. Tööhõive kasv	2,5	0,3	0,4	0,0	0,0	0,0
2. Tööpuuduse määr	10,2	9,1	8,3	7,8	7,5	6,9
3. Tööjõu tootlikkuse kasv (hõivatute arvu järgi)	1,1	2,7	3,2	3,5	3,5	3,5
4. Keskmise palga reaalkasv	1,9	2,5	3,5	3,3	3,1	3,2
4a. Keskmise palk (eurot)	884	937	997	1 059	1 122	1 189
4b. Keskmise palga nominaalkasv	5,9	6,0	6,4	6,2	6,0	6,0

Allikas: Rahandusministeerium, Eesti Statistikaamet.

2012. aastal kiirenes **keskmise brutokuupalga** kasv 5,9%ni ning eelneva aastaga võrreldes oli kasv tegevusalade lõikes ühtlasem. Palgakasv oli kiireim ehituses, kus kiire hõive kasv toimus 2011. aastal, kuid palgasurve avaldus see mõnevõrra hiljem. Juba teist aastat järjest jäi vaid ühe protsendi lähedale palgakasv veonduses ja laonduses, kus palgakasvu pärsib tihe konkurents.

Allikas: Eesti Statistikaamet, Rahandusministeerium.

Allikas: Rahandusministeerium, Statistikaamet

Ülevaade finantsriskide juhtimisest

Kihelkonna valla eelarvepoliitika kavandamisel ja elluviimisel on alusdokumentideks Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus, Valla- ja linnaeelarve seadus, Kohaliku omavalitsuse finantsjuhtimise seadus, Kihelkonna valla põhimäärus, Kihelkonna valla arengukava, Vallavara valitsemise kord ja iga eelarveaasta kohta vastuvõetud valla eelarve. Piirangud laenude ja muude kohustuste võtmisel tulenevad Valla-ja linnaeelarve seadusest, Kohaliku omavalitsuse finantsjuhtimise seadusest ning Kihelkonna vallavara valitsemise korrast. Laenude võtmine sätestatakse konkreetse aasta eelarves finantseerimistegevuse osas. Likviidsusriski maandamiseks võib vallavalitsus kuni eelarve vastuvõtmiseni iga kuu teha kulutusi 1/12 lõppenud eelarveaastaks ettenähtud kulutustest, kui eelarve ei ole eelarveaasta alguseks vastu võetud. Peale eelarve vastuvõtmist täidetakse eelarvet kinnitatud eelarvet jälgides. Investeeringute tegemine kavandatakse vastavalt sõlmitud lepingutele. Kihelkonna vallavalitsusel on avatud pangakontod Swedbankas. Raha hoitakse jooksvatel arvetel. Tähtajalisi deposiite v.a üleöödeposiidid ei kasutata. Pangakontodel on hoiused eurodes. Kihelkonna vallavalitsusel ei ole sõlmitud lepinguid muudes valuutades kui eesti kroon (kuni 31.12.2010) ja euro. Seega puudub Kihelkonna vallavalitsusel valuuta.

RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

1 BILANSS

	Lisa	31.12.2012	31.12.2011
Varad		2 665 383	2 442 040
<i>Käibevara</i>		<i>398 034</i>	<i>424 595</i>
Raha ja pangakontod	2	291 773	352 028
Maksu-, lõivu- ja trahvinõuded	3	88 000	54 708
Muud nõuded ja ettemaksed	4	18 261	17 859
<i>Põhivara</i>		<i>2 267 349</i>	<i>2 017 445</i>
Pikaajalised finantsinvesteeringud	5	237 059	76 904
Materiaalne põhivara	6	2 030 287	1 940 536
Pikaajalised nõuded	4	3	5
Kohustused ja netovara		2 665 383	2 442 028
<i>Lühiajalised kohustused</i>		<i>52 040</i>	<i>71 505</i>
Võlad tarnijatele		21 316	44 013
Võlad töötajatele		4 723	4 935
Muud kohustused ja saadud ettemaksed	3,7	17 534	22 557
Laenukohustused	8	8 467	0
<i>Pikaajalised kohustused</i>		<i>118 533</i>	<i>0</i>
Laenukohustused	8	118 533	0
<i>Netovara</i>		<i>2 494 810</i>	<i>2 370 523</i>
Reservid		0	5 100
Akumuleeritud ülejääk		2 532 316	2 488 074
Aruandeperioodi tulem		-37 506	-122 651

2 TULEMIARUANNE

	Lisa	2012 aasta	2011 aasta
Tegevustulud		966 351	852 269
Maksutulu	3	462 245	414 183
Kaupade ja teenuste müük	10	140 261	139 671
Saadud toetused	9	264 726	207 601
Muud tegevustulud	11	99 119	90 814
Tegevuskulud		-1 003 960	-974 517
Antud toetused	12	-61 421	-76 954
Tööjõukulu	13	-457 394	-455 210
Muud tegevuskulud	14	-350 432	-319 761
Põhivara amortisatsioon ja ümberhindlus	6	-134 713	-122 592
Tegevustulem		-37 609	-122 248
Finantstulud ja -kulud		103	-403
Intressikulu	8	-175	0
Tulud hoiustelt ja väärtpaperitelt	2,5	278	-403
Aruandeperioodi tulem		-37 506	-122 651

3 RAHAVOOGUDE ARUANNE

	Lisa	2012	2011
Rahavood põhitegevusest			
Aruandeperioodi tegevustulem		-37 609	-122 248
Korrigeerimised:			
Põhivara amortisatsioon ja ümberhindlus	6	134 713	122 592
Käibemaksukulu põhivara soetuselt	14	18 463	12 897
Kasum põhivara müügist		-641	0
Saadud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	9	-103 855	-52 646
Antud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	12	7 454	7 487
Korrigeeritud tegevustulem		18 525	-31 918
Käibevarade netomuutus		-33 692	12 482
Kohustuste netomuutus		-27 931	28 014
Kokku rahavood põhitegevusest		-43 098	8 578
Rahavood investeerimistegevusest			
Materiaalse põhivara soetus	6	-212 102	-144 747
Laekunud põhivara müügist	11	641	0
Laekunud sihtfinantseerimist põhivara soetuseks	9	74 655	52 646
Tasutud sihtfinantseerimist põhivara soetuseks	12	-7 454	-7 487
Laekunud intressid ja muu finantstulu	2	278	862
Kokku rahavood investeerimistegevusest		-143 982	-98 726
Rahavood finantseerimistegevusest			
Laekunud laenud	8	127 000	0
Tasutud intressid ja muud finantskulud	8	-175	0
Kokku rahavood finantseerimistegevusest		126 825	0
Puhas rahavoog		-60 255	-90 148
Raha ja selle ekvivalendid perioodi alguses	2	352 028	442 176
Raha ja selle ekvivalendid perioodi lõpus	2	291 773	352 028
Raha ja selle ekvivalentide muutus		-60 255	-90 148

4 NETOVARA MUUTUSTE ARUANNE

	Kassa-reserv	Kogunenud tulem	kokku
Saldo seisuga 31.12.2010	5 113	2 638 052	2 643 165
Aruande perioodi puhastulem	0	-122 651	-122 651
Osaluse korrigeerimine	0	-158 890	-158 890
Muutused arvestuspõhimõtetes	-13	0	-13
Maa arvelevõtmine	0	8 912	8 912
Saldo seisuga 31.12.2011	5 100	2 365 423	2 370 523
Aruande perioodi puhastulem	0	-37506	-37 506
Muutused arvestuspõhimõtetes	0	160 155	160 155
Ümberklassifitseerimine	-5100	6738	1 638
Saldo seisuga 31.12.2012	0	2 494 810	2 494 810

5 Eelarve täitmise aruanne

Tunnus	Kirje nimetus	Esialgne eelarve	Lõplik eelarve	Eelarve täitmine
	PÕHITEGEVUSE TULUD KOKKU	780 697	791 380,95	820 896,85
30	Maksutulud	390 000	395 236,00	462 823,00
3000	Füüsilise isiku tulumaks	330 000	335 236,00	396 791,00
3030	Maamaks	60 000	60 000,00	66 032,00
32	Tulud kaupade ja teenuste müügist	138 440	141 974,38	139 514,95
3500, 352	Saadavad toetused tegevuskuludeks	151 427	153 340,57	153 948,37
352.00.17.2	Toetusfond (lg 2)	96 416	96 416,00	96 416,00
3500, 352	Muud saadud toetused tegevuskuludeks	55 011	56 924,57	57 532,37
3825, 388	Muud tegevustulud	100 830	100 830,00	64 610,53
382500, 38252	Sh kaevandamisõiguse tasu	100 000	100 000,00	61 075,00
382540	Sh laekumine vee erikasutusest	450	450,00	591,00
3882	Sh saastetasud ja keskkonnale tekitatud kahju hüvitis	380	380,00	743,00
3880, 3888	Sh muud eelpool nimetatamata muud tegevustulud	0	0,00	2 201,53
	PÕHITEGEVUSE KULUD KOKKU	880 808	898 716,95	796 430,57
40, 41, 4500, 452	Antavad toetused tegevuskuludeks	84 849	67 239,00	54 208,58
40	Subsiidiumid ettevõtlusega tegelevatele isikutele	17 971	6 571,00	5 308,84
413	Sotsiaalitoetused ja muud toetused füüsilistele isikutele	46 440	46 319,00	38 206,85
4500	Sihtotstarbelised toetused tegevuskuludeks	1 921	1 921,00	2 101,86
452	Mittesihtotstarbelised toetused	18 517	12 428,00	8 591,03
	Muud tegevuskulud	795 959	831 477,95	742 221,99
50	Personalikulud	459 654	469 840,38	457 606,45
55	Majandamiskulud	323 215	348 227,57	284 289,60
60	Muud kulud	13 090	13 410,00	325,94
	PÕHITEGEVUSE TULEM	-100 111	-107 336,00	24 466,28
	INVESTEERIMISTEGEVUS KOKKU	-288 984	-281 759,00	-211 721,32
381	Põhivara müük (+)	0	0,00	641,00
15	Põhivara soetus (-)	-345 743	-349 341,71	-279 462,59
3502	Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine(+)	63 453	74 451,71	74 451,38
4502	Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine(-)	-7 544	-7 544,00	-7 454,11
382	Finantstulud (+)	850	850,00	278,00
65	Finantstkulud (-)	0	-175,00	-175,00
	EELARVE TULEM (ÜLEJÄÄK (+) / PUUDUJÄÄK (-))	-389 095	-389 095,00	-187 255,04
	FINANTSEERIMISTEGEVUS	172 600	172 600,00	127 000,00
20.5	Kohustuste võtmine (+)	172 600	172 600,00	127 000,00
1001	LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS (+ suurenemine, - vähenemine)	-216 495	-216 495,00	-60 255,04
	PÕHITEGEVUSE KULUDE JA INVESTEERIMISTEGEVUSE VÄLJAMINEKUTE JAOTUS TEGEVUSALADE JÄRGI	1 234 095	1 255 777,66	1 083 522,27
01	Üldised valitsussektori teenused	191 507	192 052,57	165 000,30
01111	Valla- ja linnavolikogu	8 271	8 271,00	8 131,20

01112	Valla- ja linnavalitsus	165 315	165 685,57	151 898,10
01114	Reservfond	13 000	13 000,00	
01700	Valitsussektori võla teenindamine	0	175,00	175,00
	Ülalnimetamata üldised valitsussektori kulud kokku	4 921	4 921,00	4 796,00
03	Avalik kord ja julgeolek	100	100,00	101,55
03200	Päästeteenused	100	100,00	101,55
04	Majandus	380 337	373 572,00	290 557,77
04210	Põllumajandus	2 170	2 170,00	0,00
04510	Maanteetransport (vallateede- ja tänavate korrashoid)	135 836	129 216,00	113 414,25
04512	Ühistranspordi korraldus	4 000	4 000,00	3 750,00
04520	Veetransport	141 887	149 697,00	148 446,31
04730	Turism	1 585	1 585,00	1 248,55
04740	Üldmajanduslikud arendusprojektid-territoriaalne planeerimine	91 949	79 144,00	16 034,97
04900	Muu majandus (sh.majanduse haldamine)	2 910	7 760,00	7 663,69
05	Keskkonnakaitse	15 420	18 220,00	18 067,53
05100	Jäätmekäitlus (prügivedu)	15 420	18 220,00	18 067,53
06	Elamu- ja kommunaalmajandus	47 859	54 479,00	49 732,47
06300	Veevarustus	8 254	8 254,00	7 676,97
06400	Tänavavalgustus	25 522	32 142,00	31 794,30
06605	Muu elamu- ja kommunaalmajanduse tegevus	14 083	14 083,00	10 261,20
07	Tervishoid	350	350,00	283,71
	Ülalnimetamata tervishoiukulud kokku	350	350,00	283,71
08	Vaba-aeg, kultuur ja religioon	78 496	89 744,71	73 670,74
08102	Sportitegevus	4 694	15 692,71	12 917,12
08201	Raamatukogud	10 930	10 930,00	10 128,85
08202	Rahva- ja kultuurimajad	59 662	59 912,00	49 495,18
08212	Laululavad	3 210	3 210,00	1 129,59
09	Haridus	335 162	339 402,38	308 648,78
09110	Eelharidus (lasteaiad)	3 400	3 280,00	2 475,29
09210	Lasteaed-koolid	314 372	318 612,38	289 546,02
09212	Põhikoolid	3 500	3 620,00	3 618,36
09220	Gümnaasiumid	10 300	10 300,00	9 708,96
09221	Täiskasvanute gümnaasiumid	1 010	1 010,00	903,71
09600	Õpilasveo eriliinid	2 580	2 580,00	2 396,44
10	Sotsiaalne kaitse	184 864	187 857,00	177 459,42
10121	Muu puuetega inimeste sotsiaalne kaitse	15 020	15 020,00	13 341,24
10200	Eakate sotsiaalhoolekande asutused	129 750	131 630,00	130 056,66
10201	Muu eakate sotsiaalne kaitse	1 115	1 115,00	932,26
10400	Laste ja noorte sotsiaalhoolekande asutused	3 500	4 613,00	4 188,00
10402	Muu perekondade ja laste sotsiaalne kaitse	18 120	18 120,00	13 417,34
10600	Eluasemeteenused sotsiaalsetele riskirühmadele	806	806,00	679,98
10701	Riiklik toimetulekutoetus	12 208	12 208,00	12 180,43
10900	Muu sotsiaalne kaitse, sh. sotsiaalse kaitse haldus Võlakohustused	4 345	4 345,00	2 663,51 127 000,00
	Vaba jääk ehk likviidsed varad	352 028,10	352 028,10	291 773,06

Eelarve täitmise aruanne on koostatud kassapõhisel printsiibil ning see ei ole konsolideerimata finantsaruannetega võrreldav (vt ka lisa 1). Eelarve täitmise aruannet selgitab lisa nr 16.

6 Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Aastaaruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtted

Käesolev raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Eesti hea raamatupidamistavaga, mis tugineb rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse- ja aruandluse põhimõtetele. Selle põhinõuded on kehtestatud raamatupidamise seaduses, mida täiendavad Raamatupidamise Toimkonna poolt välja antud juhendid ning riigi raamatupidamise üldeeskiri.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud lähtudes soetusmaksumuse printsiibist, v.a kauplemisesmärgil hoitavad väärtpaberid ja tuletisinstrumendid, mida kajastatakse õiglasel väärtuses ning olulised enne 1995.a soetatud materiaalne põhivara, mis on kajastatud ühekordselt ümberhinnatud väärtuses.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes.

Arvestuspõhimõtete muutus

Vastavalt uutele RTJ-dele lõpetati müügiototel põhivarade kajastamine.

Varade ja kohustuste jaotus lühi- ja pikaajalisteks

Varad ja kohustused on bilansis jaotatud lühi- ja pikaajalisteks lähtudes sellest, kas vara või kohustuse eeldatav valdamine kestab kuni aasta või kauem arvestatuna bilansikuupäevast.

Raha

Bilansis kajastatakse raha ja pangakontode kirjel kassas olevat sularaha, arvelduskontode jääke.

Finantsinvesteeringud

Muude pikaajaliste finantsinvesteeringutena kajastatakse aktsiaid ja osi, millest aruandekohuslane omab alla 20%. Nimetatud pikaajalised finantsinvesteeringud on tehtud avalikku sektorisse kuuluvatesse äriühingutesse koostöös teiste kohalike omavalitsuste üksustega ning neid kajastatakse soetusmaksumuses. See hinnatakse alla, kui osaluse objekti omakapitalist aruandekohustuslasele kuuluv osa on langenud allapoole osaluse bilansilisest väärtusest. Kajastatud allahindlused taastatakse järgmistel perioodidel, kuid mitte kõrgemale soetusmaksumusest. Finantsinvesteeringute oste ja müüke kajastatakse järjepidevalt tehingupäeval.

Nõuded

Nõuded kajastatakse bilansis nõudeõiguse tekkimise momendil ning hinnatakse lähtuvalt tõenäoliselt laekuvatest summadest. Võimaluse korral hinnatakse iga konkreetse kliendi laekumata nõudeid eraldi, arvestades teadaolevat informatsiooni kliendi maksevõime kohta.

Materiaalne põhivara

Materiaalseks põhivaraks loetakse varasid hinnangulise kasuliku tööeaga üle ühe aasta ja soetusmaksumusega alates 2 000 eurost (kuni 31.12.2010 soetatud varade korral alates 1 917 eurost). Materiaalse põhivarana kajastatakse bilansis ka alla 2 000 euro maksvad maad. Varad, mille kasulik tööiga on üle 1 aasta, kuid mille soetusmaksumus on alla 2 000 euro kantakse kulusse.

Põhivara rekonstrueerimisväljaminekud, mis vastavad materiaalse põhivara mõistele, liidetakse materiaalse põhivara soetusmaksumusele. Rekonstrueerimisväljaminekute lisamisel

hinnatakse vara järelejäänud kasulikku eluiga ja vajadusel reguleeritakse põhivara kulumi normi.

Põhivara remondi- ja hoolduskulud, mis tehakse eesmärgiga säilitada vara esialgset taset, kajastatakse nende kulude tekkimisel aruandeperioodi kuludes.

Põhivarasid kajastatakse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Kulumi arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Kulumi norm määratakse igale põhivara objektile eraldi, sõltuvalt selle hinnangulisest kasulikust tööeest.

Kulumi normid aastas on põhivara gruppidele järgmised:

* maarajatised 6%

* hooned 3%

* masinad, seadmed, inventar, sõidukid ja muud transpordivahendid 20%

* arvutustehnika 35%

Maad ja kunstiväärtusi, mille väärtus aja jooksul ei vähene, ei amortiseerita.

Ümberhindlus

Aastatel 2003 kuni 2005 viidi läbi kinnisvarainvesteeringute ja materiaalse põhivara ühekordne ümberhindlus, mis tulenes vajadusest võtta arvesse enne 1996. a toimunud hüperinflatsiooni ja korrigeerida varasemaid puudujääke raamatupidamises.

Seoses maareformi kestmisega on ümberhindluste kajastamist jätkatud ka peale 2005. a, võttes arvele aruandeperioodil mõõdistatud ja maakatastrisse kantud maad. Samuti võetakse ümberhindlusena jätkuvalt arvele aruandeperioodil omandatud peremehetut vara, mis on saadud seoses pärijate puudumisega.

Varade ümberhindamiseks kasutatakse eelisjärjekorras turuhinda. Objektide korral, millel turuhind puudub, kasutatakse õiglase väärtuse määramiseks jääkasendumaksumuse meetodit. Maa arvelevõtmiseks kasutatakse maksustamishinda, kui turuhind pole teada.

Turuhinna puudumise korral on teistelt avaliku sektori üksustelt saadud põhivara lubatud erandjuhul võtta arvele ka üleandja bilansilises jääkmaksumuses (vt riigi raamatupidamise üldeeskiri §18).

Renditud varad

Kapitalirendina käsitletakse rendilepingut, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Muud rendilepingud kajastatakse kasutusrendina.

Aruandekohuslane kui rentnik

Kapitalirenti kajastatakse bilansis vara ja kohustusena renditud vara õiglase väärtuse summas.

Kapitalirenti tingimustel renditud varasid amortiseeritakse sarnaselt omandatud põhivaraga, kusjuures amortisatsiooniperioodiks on vara eeldatav kasulik tööiga. Kapitalirenti maksed jagatakse kohustust vähendatavateks põhiosa tagasimakseteks ning intressikuluks.

Kasutusrenti maksed kajastatakse kuluna ühtlaselt rendiperioodi jooksul.

Finantskohustused

Finantskohustused kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades efektiivset intressimäära, v.a edasimüügi eesmärgil soetatud finantskohustused ja tuletisinstrumendid, mida kajastatakse õiglases väärtuses. Olulised tehingukulutused võetakse efektiivse intressimäära arvutamisel arvesse ja kantakse kohustuse eluea jooksul intressikuludesse.

Sihtfinantseerimine

Sihtfinantseerimisena kajastatakse sihtotstarbeliselt antud ja teatud tingimustega seotud toetusi. Sihtfinantseerimist ei kajastata tuluna või kuluna enne, kui toetuse saaja on teinud kulutused, milleks sihtfinantseerimine oli ette nähtud, ning eksisteerib piisav kindlus, et sihtfinantseerimine leiab aset.

Saadud sihtfinantseerimise kajastamisel rakendatakse brutomeetodit, mille järgi kajastatakse nii saadud sihtfinantseerimist kui ka selle arvel tehtud kulutusi või põhivara soetust mõlemaid eraldi.

Tegevuskulude sihtfinantseerimise kajastamisel lähtutakse tulude ja kulude vastavuse printsiibist ning tulu sihtfinantseerimisest kajastatakse proportsionaalselt sellega seonduvate kuludega. Sihtfinantseerimise korral põhivara soetamiseks võetakse vara bilansis arvele tema soetamismaksumuses, saadud sihtfinantseerimine aga kajastatakse samal ajal tuluna.

Tulude arvestus

Kogutud maksude ning loodusvarade kasutamise ja saastetasude tulu võetakse arvele tekkepõhiselt vastavalt Maksu- ja Tolliameti ja Keskkonnaministeeriumi poolt esitatud teatistele. Lõivutulu kajastatakse lõivuga maksustatud toimingu päeval. Toodete ja põhivara müügist saadud tulu kajastatakse siis, kui kõik olulised omandiga seotud riskid on läinud üle ostjale ning müügitulu ja tehinguga seotud kulu on usaldusväärset määratav. Tulu teenuste müügist kajastatakse teenuse osutamisel, lähtudes valmidusastme meetodist. Intressitulu kajastatakse tekkepõhiselt sisemise intressimäära alusel.

Kulude arvestus

Kulusid kajastatakse tekkepõhiselt. Põhivara või varude soetamisel tasutud mittetagastatavad maksud ja lõivud, sh käibemaks, mida ei saa arvata sisendkäibemaksuks, kajastatakse soetamishetkel kuluna tulemiaruaande kirjel Muud tegevuskulud. Arendusväljaminekud kajastatakse tekkimise momendil kuluna.

Seotud osapooled

Seotud osapoolteks loetakse Kihelkonna vallavolikogu ja valitsuse liikmed ning asutuste juhid, kellele on antud õigus iseseisvalt lepinguid sõlmida, kõigi eelpool loetletud tegev- ja kõrgema juhtkonna liikmete lähedased pereliikmed, samuti ka nende valitseva ja olulise mõju all olevad sihtasutused, mittetulundusühingud ja äriühingud.

Bilansipäevajärgsed sündmused

Raamatupidamise aastaaruandes kajastuvad olulised varade ja kohustuste hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmnevad bilansi kuupäeva, 31.detsembri 2012 ja aruande koostamispäeva vahemikul, kuid on seotud aruandeperioodil või varasematel perioodidel toimunud tehingutega.

Eelarve täitmise aruanne

Eelarve täitmise aruanne on koostatud vallavalitsuse kohta kassapõhiselt, mistõttu selle andmeid ei ole võimalik võrrelda tekkepõhistes aruannetes kajastatud andmetega. Lisaks kassapõhisest printsiibist tulenevatele ajalistele erinevustele on selles kasutusel veel järgmised olulised erinevad arvestuspõhimõtted:

- 1) põhivara soetamisel tasutud summad kajastatakse eelarve täitmisel kuluna ning põhivara müügist laekunud summad tuluna, amortisatsiooni ja muid põhivaradega tehtud mitterahalisi tehinguid eelarve täitmise aruandes ei kajastata;
- 2) kaupade ja teenuste ning põhivarade soetamisel lisanduv käibemaks, mida ei saa arvata sisendkäibemaksuks, on eelarve täitmise aruandes kajastatud vastavate kaupade, teenuste ja

põhivara soetamise kuluna (tekkepõhises aruandes eraldi tulemiaruaude real Muud tegevuskulud).

Lisa 2 Raha ja selle ekvivalendid

	31.12.2012	31.12.2011
Raha	291 773	352 028
Sularaha	2 441	200
Arvelduskontod pankades	289 332	351 828
Raha ja selle ekvivalendid kokku	291 773	352 028
Rahalt ja rahaturufondi osakutelt teenitud intressitulu	278	862

Lisa 3 Maksud, lõivud

A. Maksu- ja lõivunõuded ning maksukohustused

	Lühiajalised nõuded		Lühiajalised kohustused	
	31.12.2012	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2011
Maksud brutosummas				
Tulumaks	29 255	29 516	5 058	4 982
Sotsiaalmaks	0	0	10 752	10 397
Maamaks	1 119	1 433	0	0
Töötuskindlustusmaks	0	0	1 283	1 225
Kogumispensionimakse	0	0	441	279
Kokku maksud	30 374	30 949	17 534	16 883
Loodusressursside kasutamise ja saastetasud	57 626	23 759	0	0
Kokku maksud, lõivud	88 000	54 708	17 534	16 883

Detsembrikuu palkadelt arvestatud maksud on üle kantud 2012 aasta detsembris.

B. Maksu- ja lõivutulu

	Tulud	
	2012	2011
Maksud	462 245	414 183
Tulumaks	396 531	348 903
Maamaks	65 714	65 280
Lõivud (vt lisa 10)	3 017	4 141
Loodusressursside kasutamise ja saastetasud (vt lisa 11)	96 276	90 465
Tasu loodusressursside kasutusest	95 721	89 897
Saastetasud	555	568
Kokku maksud, lõivud	561 538	508 789

Tulu- ja maamaksu kogub Maksu- ja Tolliamet. Aruandeperioodi lõpuks deklareeritud, kuid omavalitsusele üle kandmata maksutulu on kajastatud vastavalt saadud teatistele. Vastavalt teatistele on kajastatud maksude tekkepõhine võlgnevus Kihelkonna vallale.

Lisa 4 Muud nõuded ja ettemaksed

	31.12.2012	31.12.2011
	Lühiajaline osa	Lühiajaline osa
Nõuded ostajet vastu	661	894
Maksude ettemaksed	17 534	16 884
Nõuded toetuste eest (vt lisa 9)	60	60
Ettemakstud tulevaste perioodide kulu	6	21
Muud nõuded ja ettemaksud kokku	18 261	17 859

Pikaaajaliste nõuetena on bilansis kajastatud maamaksu nõue 3 eurot.

Lisa 5 Finantsinvesteeringud

07. juuli 1999.a. Kihelkonna valla, AS Regionaalinvesteeringud ja OÜ Muhk ja Lohk vahel sõlmitud **Undva Sadama OÜ** asutamislepingu kohaselt on Kihelkonna vallal noteerimata aktsiaid 2 556 eurot.

Aktsiate omandamise kaudu toimub Kihelkonna valla osalemine projektis “Läänesaarte alamvesikonna asulate vee- ja kanalisatsioonirajatiste rekonstrueerimine ja laiendamine” aastast 2004. Ehitustöid meie vallas alustati 2005 aastal.

Seoses mitterahalise sissemaksena üleantud põhivara allahindamisega vähendati 2008 aasta volikogu otsusega aktsiakapitali aktsiate tühistamise teel. Tühistati 2 244 aktsiat.

III emissioon toimus ehitusprojekti valmimisele järgneval kuul (juuni 2008) ja saadi juurde 710 aktsiat. Novembris 2010 sai seoses aktsiakapitali konverteerimisega eurodesse tehtud **AS Kuressaare Veevärk** sissemaks. Vald omab 1023 aktsiat.

Vastavalt üldeeskirja muudatusele sai 2011 aastal korrigeeritud alla 20%st osalust allahindlusega, summas 158 889,80 € ja 2011 kahjumit summas 1264,99 €.

Seoses 2012 aastal AS Kuressaare Veevärk arvestuspõhimõtte muutusega korrigeeriti maksumust võrreldes eelmise aastaga 160 154,79 € võrra.

	Osatähtsus	31.12.2012	31.12.2011
Pikaaajalise finantsinvesteeringud			
OÜ Undva Sadam	10%	2 556	2 556
AS Kuressaare Veevärk	1,40%	234 503	74 348
Finantsinvesteeringud kokku:		237 059	76 904

Lisa 6 Materiaalne põhivara

	Maa	Hooned ja rajatised	Masinad ja seadmed	Muu põhivara	Lõpetamata tööd ja ettemaksed	Kokku
Soet.maksumus 31.12.2011	35 200	2 334 024	108 800	81 904	57 769	2 617 697
Kulum 31.12.2011	-	- 519 001	- 101 287	- 56 873	-	- 677 161
Jääkväärtus 31.12.2011	35 200	1 815 023	7 513	25 031	57 769	1 940 536
Soetused ja parendused	-	135 101	-	-	58 537	193 638
Saadud mitterahaline sihtfinantseerimine	-	-	29 200	-	-	29 200
Kulum ja allahindlus	-	- 95 381	- 26 706	- 12 626	-	- 134 713
Ümberhindlused	-	1 626	-	-	-	1 626
Ümberklassifitseerimine	-	11 074	101 793	-	- 112 867	-
Kokku liikumised	-	52 420	104 287	- 12 626	- 54 329	89 752
Soet.maksumus 31.12.2012	35 200	2 481 825	208 617	81 904	3 439	2 810 985
Kulum 31.12.2012	-	- 614 382	- 96 817	- 69 499	-	- 780 698
Jääkväärtus 31.12.2012	35 200	1 867 443	111 800	12 405	3 439	2 030 287

Aruandeaastal pöörati suurt rõhku taristu parendamisele - teid remonditi 63 535 euro väärtuses ja tänavavalgustuse said Ravi, Valla ja Abaja tänavad kokku 24 649 euro eest. Vilsandi laevaihenduse kvaliteedi tõstmiseks soetati mootospaati FRED (101 793 eurot) ning paigaldati ujuvkaid Papissaare ja Vikati sadamasse (11 074 eurot). Otsustuskorras võõrandati amortiseerunud hüdrokopter (soetusmaksumusega 31 176 eurot) Sotsiaalministeeriumi kaudu saadi tasuta kasutusse elektriauto Mitsubishi, mille väärtus on 29 200 eurot. Parendati koolimaja 28 738 euro võrra, millest 20 494 eurot moodustas tuletõkkeuste paigaldus. Rajati rularada 9 166 euro ja kalmistu parkla 9 013 euro väärtuses. Lõpetamata töödeks ja ettemakseteks on Papissaare sadama teise kaiga piirneva ala detailplaneeringu koostamise eest tasutud 3 439 eurot.

6.1 Kasutusrendile antud materiaalne põhivara

	Hooned
Jääkväärtus 31.12.2011	36 083
Soetusmaksumus	53 827
Akumuleeritud kulum	-17 744
Jääkväärtus 31.12.2012	34 468
Soetusmaksumus	53 827
Akumuleeritud kulum	-19 359

	2 012
Kasutusrenditulu materiaalselt põhivaralt (vt lisa 10)	300
Kasutusrendile antud põhivara halduskulud (vr lisa 14)	6 667
Renditulu katkestamatutelt kasutusrendilepingutelt tulevastel perioodidel	
Järgmisel majandusaastal	600
1. kuni 2. aastal	600
2. kuni 3. aastal	300

OÜ Iluleib on antud rendile vana Lasteaia ruumid.

6.2 Kasutusrendi kohustused

AS Hansa Liising Eestiga on sõlmitud liisingleping nr 0128228L sõiduauto TOYOTA COROLLA LINEA SOL 1.6. kasutamiseks tähtajaga 15.05.2009. Leping on EURO-des ja intressimäär aastas 6 kuu Euribor + marginaal 1,1% .

Intressimäärad: 2011 ja 2012 a – 4,5 %

2012 aastal sõlmiti lepingulisa, millega pikendati tähtaega 12 kalendrikuu võrra, ning uueks kehtivuse tähtajaks loetakse 15.11.2013.a. Maksmine toimub maksegraafiku alusel. Pärast lepingu tähtaja lõppemist on vallal liisingueseme väljaostu eesõigus. Liisingueseme jääkväärtuseks liisingulepingu lõppedes loetakse null eurot.

	2012
Makstud kasutusrendimakseid perioodi jooksul	2 238
Järgmiste perioodide rendikulu mittekatkestata- vast kasutusrendilepingust:	1 154
<i>Sh.kuni 1 aasta</i>	<i>1 154</i>

Lisa 7 Muud kohustused ja saadud ettemaksed

	31.12.2012	31.12.2011
	Lühiajaline osa	Lühiajaline osa
Sihtfinantseerimiseks saadud ettemaksed (vt lisa 9)	0	4 974
Muud kohustused	0	700
Kokku muud kohustused ja ettemaksud	0	5 674

Lisa 8 Laenukohustused

	Järelejäänud tähtajaga						Kokku
	kuni 1a	1-2 a	2-3 a	3-4 a	4- 5 a	Üle 5 a	
Jääk seisuga 31.12.2012	8 467	16 933	16 933	16 933	16 933	50 801	127 000
Pangalaen	8 467	16 933	16 933	16 933	16 933	50 801	127 000

Informatsioon laenulepingu kohta

Laenu andja	Lõpp- tähtaeg	Intressimäär	Alus- valuuta	Jääk	Intressikulu
				31.12.2012	2012
Swedbank	16.12.2020	2,04%	EURO	127 000	175

Laen sai võetud alevi tänavavalgustuse, vallateede, kalmitu parkla ehituseks ja Vilsandi liinilaeva omaosaluseks.

Laenusummade tagastamine toimub igakuiselt võrdsete põhiosade maksetena alates 15.07.2013.a.

Lisa 9 Saadud toetused

	2012			Jääk 31.12.2012	
	Saadud tegevuskulude sihtfinantseerimine	Saadud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	Muud toetused	Laekunud ette-maksed	Nõuded
Rahalised sihtfinantseerimised	62 052	74 655	96 666	0	60
Riigieelarvest:	61 382	15 973	96 416	0	60
1) toetusfondist	0	0	96 416	0	0
2) kohalike teede korrashoiu toetus	45 209	0	0	0	0
3) toetus ühenduse pidamiseks Vilsandi saarega	13 680	0	0	0	0
4) Sotsiaalministeeriumilt matusetootus	192	0	0	0	0
5) PRIA koolipiima-puuvilja toetus	1 008	0	0	0	0
6) toetus KIK i-punkt	0	0	0	0	60
7) Saare MV toetus	1 293	4 974	0	0	0
<i>lapsehoiuteenus</i>	<i>1 113</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>olümpiaadide komisjonide tasud</i>	<i>180</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>kaevude toetus</i>	<i>0</i>	<i>4 974</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
8) Kultuuriministeeriumilt toetus	0	10 999	0	0	0
Eesti Kultuurkapital-üritustele	0	0	250	0	0
EAS - Vilsandi Liinilaev ostu toetus	0	58 682	0	0	0
KredEx toetus elektriauto tavalaadija paigaldamiseks	370	0	0	0	0
Eesti Kooriühingult toetus	300	0	0	0	0
Mitterahaline sihtfinantseerimine	2 153	29 200	0	0	0
aktiga saadud raamatud	1 279	0	0	0	0
elektriauto (vt ka lisa 6)	0	29 200	0	0	0
elektriauto tavalaadija üleandmine	874	0	0	0	0
Kokku saadud toetused	64 205	103 855	96 666	0	60

	2011			Jääk 31.12.2011	
	Saadud tegevuskulude sihtfinantseerimine	Saadud sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	Muud toetused	Laekunud ette-maksed	Nõuded
Rahalised sihtfinantseerimised	51 692	52 646	102 003	4 974	60
Riigieelarvest:	48 226	3 744	101 001	4 974	60
1) toetusfondist	0	0	100 806	0	0
2) teedeehituseks	32 557	0	0	0	0
3) toetus ühenduse pidamiseks Vilsandi saarega	12 785	0	0	0	0
4) Sotsiaalministeeriumilt matusetootus	383	0	0	0	0
5) PRIA koolipiima-puuvilja toetus	752	0	0	0	0
6) toetus KIK i-punkt	827	0	0	0	60
7) Saare MV toetus	1 344	3 744	0	4 974	0

<i>lapsehoiuteenus</i>	1 113	0	0	0	0
<i>olümpiaadide komisjonide tasud</i>	231	0	0	0	0
<i>kaevude toetus 3 386.-(2011 a.vt lisa7)</i>	0	3 744	0	4 974	0
8) Kultuuriministeeriumilt toetus	-422	0	195	0	0
Eesti Kultuurkapital-üritustele	0	0	1 002	0	0
<i>EAS - Rahvamaja rekons toetuse osaline tagasimaks: - 6 315.-; Vilsandi Liinilaev ostu toetus 9 781+PV 48 902</i>	3 466	48 902	0	0	0
Mitterahaline sihtfinantseerimine	1 260	0	0	0	0
aktiga saadud raamatud	1 260	0	0	0	0
Kokku saadud toetused	52 952	52 646	102 003	4 974	60

Vastavalt iga-aastasele riigieelarveseadusele kantakse riigieelarvest kohalikule omavalitsusele toetusfond järgmisteks tegevusteks:

hariduskulude katmiseks 73 612 € (2011.a.78 057 €),

toimetulekutoetuseks 11 233 € (2011.a. 8 644 €),

väikesaarte toetuseks 10 605 € (2011.a. 10 676 €) .

„Hajaasustuse veeprogrammi“ raames tehti töid järgi jäänud summas s.o 4 974 € eest.

Kultuuriministeeriumilt saadi 10 999 eurot toetust rularaja ehituseks

EAS-lt saadi toetust 58 682 € parandamiseks ühendusepidamist Vilsandiga.

Mitterahalise toetusena andis Sotsiaalministeerium meile elektriauto väärtsega 29 200 €.

Lisa 10 Tulud kaupade ja teenuste müügist

	2012	2011
Tulu sotsiaalasutuse tegevusest	112 325	115 834
Tulu hariduseasutuste tegevusest	10 792	10 512
Tulu transporditeenustest	7 682	2 925
Tulu kultuuriasutuste tegevusest	3 150	3 396
Riigilõivud (vt lisa 3)	3 017	4 141
Muud tulud kaupade ja teenuste müügist	2 505	2 863
Muu üür ja rent	490	0
Üür ja rent materiaalse põhivara kasutusrendile andmisest (vt lisa 6)	300	0
Kokku tulud kaupade ja teenuste müügist	140 261	139 671

Lisa 11 Muud tegevustulud

	2012	2011
Tulud loodusressursside kasutamisest (vt lisa 3)	95 721	89 897
Muud tulud	2 202	349
Kasum põhivara müügist	641	0
Saastetasud (vt lisa 3)	555	568
Kokku muud tegevustulud	99 119	90 814

Lisa 12 Antud toetused

	2012	2011
Sotsiaaltoetused füüsilistele isikutele	-38 207	-40 299
Toimetulekutoetus	-11 162	-11 253
Õppetoetus	-9 656	-13 661
Toetus puudega inimestele	-8 537	-8 254
Pereltoetused	-6 228	-2 122
Muud sotsiaaltoetused	-2 624	-5 009
Sihtfinantseerimine põhivara soetuseks	-7 454	-7 487
Kodumaised subsiidiumid	-5 225	-16 303
Muud toetused	-5 009	-7 196
Liikmemaksud	-3 451	-4 418
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	-2 075	-1 251
Kokku antud toetused	-61 421	-76 954

Lisa 13 Tööjõukulu

Tegevusvaldkond	2012			2011		
	Töötajate arv	Töötasukulud kokku (€)	s.h. ajutiste töölepingute alusel arvestatud töötasud (€)	Töötajate arv	Töötasukulud kokku (€)	s.h. ajutiste töölepingute alusel arvestatud töötasud (€)
1. Kihelkonna Kool	25,77	145 448	971	26,8	147 579	170
2. Vallavalitsus	8,75	87 263	386	8,75	91 096	425
3. Kihelkonna Valla Hooldekodu	11	66 346	2 720	11	65 275	1 520
4. Rahvamaja	2	15 516	5 002	2	15 408	4 267
5. Volikogu	0	6 105	-	0	6 167	-
6. Raamatukogu	1	5 550	-	1	5 346	-
7. Veetransport	0,67	5 144	-	0	-	-
8. Kalmistu	1	4 506	1 028	1	3 357	-
9. Jäätmekäitlus	0,75	2 827	-	0,75	2 776	-
10. Turism	0	926	926	0	884	884
11. Toimetulekutoetus	0	474	474	0	-	-
12. Laululavad	0	191	191	0	-	-
13. Maanteetransport	0	53	53	0	40	40
14. Eluasemeteenused sots.riskirühmadele	0	-	-	0	401	401
Kokku töötajate arv ja töötasukulud	50,94	340 349	11 751	51,3	338 329	7 707

Töötajate arvuna on esitatud keskmine töötajate arv taandatuna täistööajale. Ajutiste töölepingute korral ei ole töötajate arvu leitud. Ajutiste töölepingute alusel arvestatud töötasukulud moodustasid aruandeperioodil 11 751 eurot ja võrreldaval perioodil 7 707 eurot. Aruandeaastal jäid töötasumäärad võrreldes 2011.aastaga samale tasemele.

Alates 01.05.2012 loodi juurde veesõidukite juhi ametikoht.

Kihelkonna rahvamajas oli suvekuudel avatud turismiinfopunkt, kus giidikoolituse läbinud noored teenindasid Kihelkonna valda väisanud turiste.

Aruandeaasta alguses lõpetati sotsiaalkorteri remont.

	2012	2011
Töötasukulud	340 349	338 329
Sotsiaalmaks töötasudelt	112 372	112 235
Töötuskindlustusmaksed	4 673	4 646
Kokku tööjõukulud	457 394	455 210

Lisa 14 Muud tegevuskulud

	2012	2011
Kinnistute, hoonete ja ruumide majandamiskulud	-67 135	-88 741
Rajatiste majandamiskulud	-65 517	-38 545
Käibemaksukulu tegevuskuludelt	-59 797	-51 924
Toiduained	-21 472	-20 538
Transpordivahendite majandamiskulud	-20 813	-9 993
Õppevahendite ja koolituse kulud	-20 547	-21 368
Käibemaksukulu põhivara soetuselt	-18 463	-12 897
Inventar	-16 317	-15 886
Administreerimiskulud	-13 717	-16 366
Ürituste kulud	-10 643	-13 767
Mitmesugused majanduskulud	-10 372	-10 479
Sotsiaalteenused	-7 333	-7 305
Rendile antud hoonete ja ruumide haldamiskulud (vt lisa 6)	-6 667	0
Info-ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud	-3 366	-3 172
Koolituskulud	-2 858	-4 191
Teavikud	-2 642	-2 495
Meditiinikulud	-1 484	-1 375
Muud majandamiskulud	-1 289	-719
Kokku majanduskulud	-350 432	-319 761

Kinnistute, hoonete ja ruumide majandamiskuludest moodustab küttekulu 18 793 € , elekter 25 361 € ja remondikulud 14 187 €.

Rajatiste majandamiskuludest moodustab suurema osa korrashoiuteenused 46 987 €.

Koolituseteenuse ost teistelt KOV-lt 14 234 €.

Administreerimiskuludest moodustab suurem kulu juriidilise teenuse ost 2 000 € ja sidekulud 3 187 € .

Lisa 15 Tehingud seotud osapooltega

Kihelkonna valla majandusaasta aruande koostamisel on loetud seotud osapoolteks volikogu liikmed, valitsuse liikmed, asutuste juhid ning nende isikute lähisugulased ja nendega seotud ettevõtted ja asutused.

Kihelkonna Vallavalitsus ei ole seotud osapooltega turuhindadest või seadusega sätestatud tingimustest erinevatel tingimustel tehinguid teinud.

Seotud osapoolteks Kihelkonna Vallavalitsusele on:

Seotud osapool	Osapoole kirjeldus	Käive
EELK Kihelkonna Kogudus	volikogu esimehega seotud ettevõtte - transporditeenus	1 519
FIE Kalev Rauk	Volikogu liikmeha seotud ettevõtte - lumetõrje	4 992
Kokku:		6 511

Valla tegev- ja kõrgema juhtkonna liikmetele arvestatud tasud ja soodustused

	Tegev- ja kõrgema juhtkonna keskmine arv (taandatuna täistööajale)		Tasude kogusumma (eurodes)	
	2012	2011	2012	2011
Volikogu liikmed	0	0	5 598	5 547
Vallavanem	1	1	15 601	15 906
Asutuste juhid	3	3	26 023	25 522
KOKKU	4	4	47 222	46 975

Ülaltoodud tasud on arvestatud ilma sotsiaalmaksu ja töötuskindlustusmaksuteta, kuid nende hulka on arvatud kõik töötasud ja hüvitised. Muid täiendavaid soodustusi pole tegevjuhtkonna ega kõrgema juhtkonna liikmetele aruandeaastal arvestatud

Kihelkonna Vallavolikogu on 9 liikmeline. Volikogu juures tegutseb viis alalist komisjoni: eelarve- ja majanduskomisjon, revisjonikomisjon, sotsiaal- ja tervishoiukomisjon, külaelu- ja arengukomisjon ning kultuurikomisjon.

Vallavolikogu esimehe hüvitis on 159,78 eurot kuus. Osalemise eest volikogu istungil ja volikogu komisjonide töö eest saab volikogu aseesimees ja komisjonide esimehed 51,13 eurot kuus ja volikogu liikmed 25,56 eurot kuus.

Lisa 16 Selgitused eelarve täitmise aruande kohta

Kihelkonna Vallavalitsuse eelarve on koostatud KOFSi alusel kassapõhisel põhimõttel ning see on jaotatud põhitegevuse tuludeks, põhitegevuse kuludeks, investeerimistegevuseks, finantseerimistegevuseks ja likviidseteks varadeks. Eelarvestruktuuri muutus annab võimaluse eristada põhi- ja investeerimistegevust. Sellise struktuuri korral selgub omavalitsusüksuse põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahetamine, dünaamika ja omafinantseerimise võimekus (investeeringute tegemise ja laenude maksamise võimekus). Netovõlakooormuse arvestuses võetakse omafinantseerimise võimekus omakorda aluseks omavalitsusüksuse netovõlakooormuse piirmäära suurendava näitajana

KOFS §33 sätestab, et põhitegevuse tulemi lubatav väärtus võib olla kas null või positiivne arv. Negatiivne väärtus ei ole lubatud.

Põhitegevuse tulemi on oluline finantsnäitaja. Kui põhitegevuse tulemi väärtus on negatiivne, siis see tähendab, et omavalitsus ei suuda katta jooksvate tulude arvelt jooksvaid kulusid. Sellisel juhul finantseeritakse nt tegevuskulusid põhivara müügi ja reservide arvelt. Ühekordsete tulude arvelt põhitegevuse kulude finantseerimine pikemal perioodil on riskantne ning nende tulude kehvema laekumise korral võib tekkida oht sattuda finantsraskustesse. Omavalitsus peab hoidma piisava suurusega likviidsuspuhvrit, et tagada kulude tegemine tõrgeteta.

Kihelkonna vald on seadnud eesmärgiks tagada valla tasakaalustatud areng. Tagada valla hallatavate asutuste ja rajatiste heaperemehelik haldamine ning projektide ettevalmistamine ja teostamine, mis tagavad vallaelanikele paremad võimalused vaba aja sisustamiseks, parandada sotsiaalteenuste kättesaadavust.

Kihelkonna valla 2012. aasta eelarve kinnitati Kihelkonna Vallavolikogu 28.02.2012. aasta määrusega nr 4 kogumahuga 1 234 095 eurot (eelarve maht on põhitegevuse tulud,

investeeringustegevus, finantseerimistegevus ja likviidsete varade muutus kokku mis võrdub põhitegevuse kulud ja investeeringustegevus kokku). Aasta lõpuks oli eelarve suurenenud 21 682 euro võrra ja oli 1 255 777 eurot.

Võeti vastu neli lisaeelarvet (25.05; 22.06; 12.09. ja 28.12.2012). Lõplik eelarve on esialgne eelarve koos lisaeelarvetega.

Kihelkonna Vallavalitsuse 2012 aasta eelarves oli reservfondi suuruseks 13 000 eurot.

Vajadust reservfondi vahendite kasutamiseks 2012 aastal ei tekkinud.

Sihtotstarbelisi toetusi laekus peale eelarve vastuvõtmist 1913 €

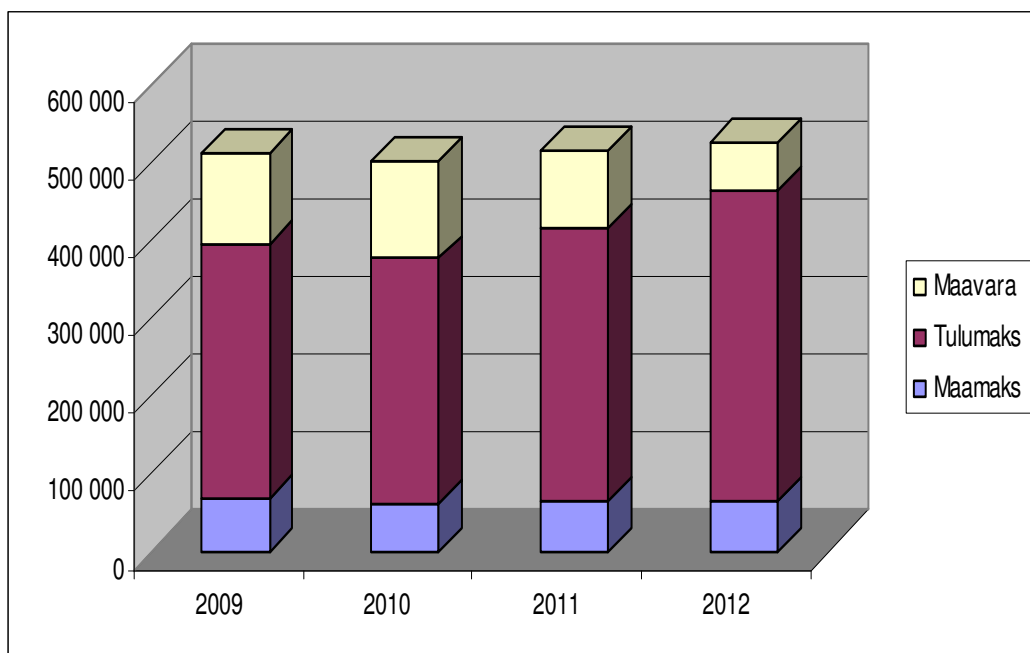
2012. aastal laekus põhitegevuse tulused 820 897 €, eelarve täitmine oli 103,7 %. Füüsilise isiku tulumaksu laekus prognoositust rohkem 18,4% (so 61 555 €) . Tulumaks moodustas 48,3% põhituludest. Kohalikele omavalitsustele laekus aastatel 2009-2012

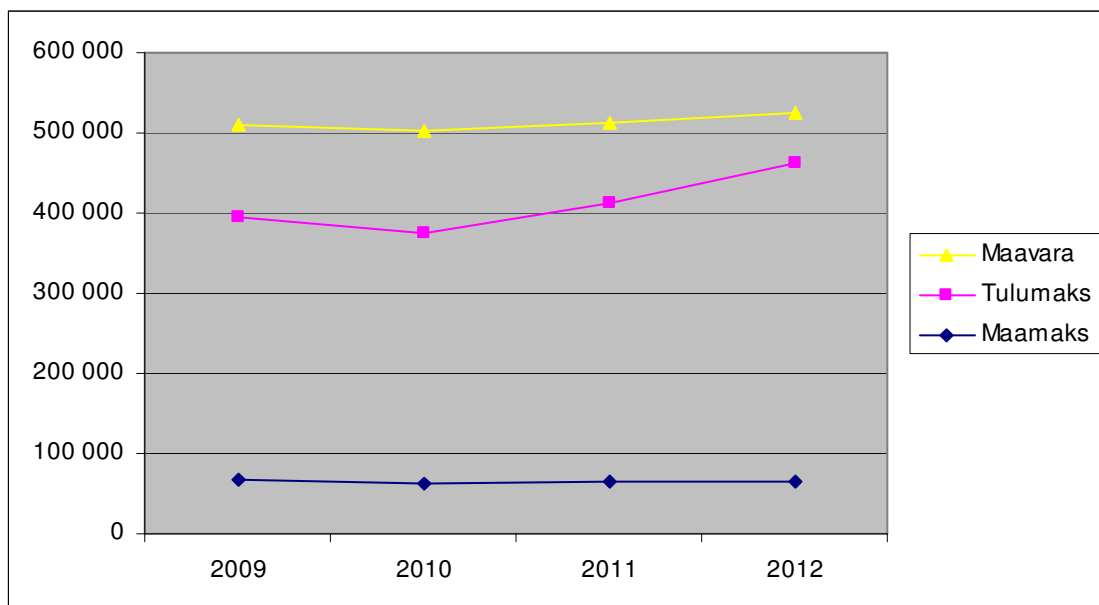
rahvastikuregistrisse aasta esimese kuupäeva seisuga kantud elanike brutotulust 11,4%. Alates 2013. aastast on protsent 11,57 ja 2014. aastaks on valitsus lubanud tõsta seda 11,6%-ni.

Kuigi elanike arv on vallas aasta-aastalt vähenenud, siis maksumaksjate arv on püsinud kaks viimast aastat stabiilsena.

Maksude laekumine

	2009	2010	2011	2012
Maamaks	67 087	61 357	65 703	66 032
Tulumaks	327 658	314 037	348 022	396 791
Maavara	115 180	126 169	99 910	61 075

Olulisteks tuluallikateks on veel toetusfond ja tasu maavara eest.

Põhitegevuse kulude maht oli 796 430 €, eelarve täitmise protsent 88,6%.

Investeeringustegevuse eelarve täideti 75,1%, finantseerimistegevus 73,6%. Likviidsete varade jääk 2012. aasta lõpuks vähenes võrreldes aasta algusega 60 255 €, rahaline jääk eelarveaasta lõpuks oli 291 773 €.

Eelarvesse planeeritud tegevused said 2012. aastal olulises osas täidetud. Kõik eelarvesse planeeritud ja poolelijäänud projektide ja tegevuste vahendid kajastuvad 2013. aasta eelarves. **Üldiste valitsussektori teenuste** eelarve täideti 92,1%. **Majandustegevuse** osas olid arendustegevuse ja planeeringute kulud väiksemad planeeritust, hooldekodu laienduse projekt lükkus edasi. **Keskkonnakaitsekulude** eelarve täitmisel olulisi kõrvalekaldeid lõpliku eelarve ja täitmise vahel ei olnud. **Elamu- ja kommunaalmajanduse** eelarve täideti 91,3%. Ei jõutud ära teha kalmistu digitaliseerimistöid. **Vaba aja, kultuuri ja religiooni** eelarve täitmine oli 82,1%. Majandamiskulud olid eelarvega võrreldes väiksemad. **Hariduskulude** eelarve täideti 90,9%. Majandamiskulu täideti väiksemas mahus kui oli eelarve. **Sotsiaalse kaitse** eelarve täitmine kokku oli 94,5%. Perede ja laste toetuste eelarve oli suurem kui tegelikud kulu.

Eelarve täitmise kulude struktuur aruande aastal:

Kulud 2012 (tuh eurot)

Üldised valitsussektori teenused	165,0
Majandus	290,6
Keskkonnakaitse	18,1
Elamu- ja kom majandus	49,7
Vaba aeg ja kultuur	73,7
Haridus	308,6
Sotsiaal	177,5
Muud	0,3
Kokku:	1 083,5

MAJANDUSAASTA ARUANDE ALLKIRI

Majandusaasta aruande on koostanud Kihelkonna Vallavalitsus.

Aruande juurde kuulub sõltumatu vandeaudiitori aruanne ning Kihelkonna Vallavalitsuse otsus aruande heakskiitmise kohta .

Raimu Aardam	vallavanem	.....	.....
(nimi	ametinimetus	kuupäev	allkiri)

SÕLUTUMATU VANDEAUDITORI ARUANNE

KIHELKONNA VALLAVOLIKOGULE

Oleme auditeerinud Kihelkonna Vallavalitsuse raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab bilansi seisuga 31.12.2012, tulemiaruanne, netovara muutuste aruanne, rahavoogude aruanne ja Kihelkonna Vallavalitsuse eelarve täitmise aruanne: alustatud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta. Aastaaruande koostamisel kasutatud oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ning muid selgitavaid lisasid. Auditeeritud raamatupidamise aastaaruanne, mis on toodud lereküljel 14 kuni 31, on kaasatud käesolevale aruandele.

Vallavalitsuse kohustus raamatupidamisaruannete osas

Vallavalitsus vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas Eesti hea raamatupidamisestvõrgu ning selise sisekontrolli eest, mida vallavalitsus peab vajalikuks, et võimaldada pattusest või veast tuleneva olulise väärtkahjustamiseta raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Vandeauditori kohustus

Meie kohustus on avaldada oma auditi põhjal arvamust selle raamatupidamise aastaaruande kohta. Viisime oma auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega (besti). Nende standardite kohaselt on nõutav, et oleme kooskõlas eetikakoodeksi ning planeerime ja viime auditi läbi otstarbekas põhjendatud kindluse selle kohta, kas raamatupidamise aastaaruanne on olulise väärtkahjustamiseta.

Audit hõlmab raamatupidamise aastaaruandes esitatud arvutajate ja avalikustatud informatsiooni kohta auditi tõendusmaterjali tankimiseks vajalike protseduuride läbiviimist. Valitud protseduurid sõltuvad vandeauditori otsustusest, sealhulgas hinnangust riskidole, et raamatupidamise aastaaruanne võib sisaldada petustest või vigadest tulenevaid olulisi väärtkahjustamisi. Nende riskihinnangute tegemisel võtab vandeauditor arvesse sisekontrolli, mis on relevantne kohaliku omavalitsuse üksuse raamatupidamise aastaaruande koostamisel ja õiglase kajastumisel. Kavandamiseks antud tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte arvamuse avaldamise eesmärgil kohaliku omavalitsuse üksuse sisekontrolli tulemuslikkuse kohta. Audit hõlmab samuti vallavalitsuse poolt kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasuse ja tehtud arvestushinnangute põhjendatuse ning ka raamatupidamise aastaaruande üldise esituseviisi hindamist.

Usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie auditiaruandele.

Arvamus

Meie arvates kajastab kaasatud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt Kihelkonna Vallavalitsuse finantsseisundit seisuga 31.12.2012 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta finants tulemust, rahavoogusid ja eelarve täitmist kooskõlas Eesti hea raamatupidamisestvõrgu.

Kuressaare, 16.05.2013

Tarmo Ader
Vandeauditor

Vandeauditori number 197
Auditoriteviõija nr. 62

initialed for identification purposes only
All rights reserved for identification purposes
Date/Kuupäev .....
Signature/alkeri .....
KMRA Auditoribüroo OÜ